

LAKIALOITE 67/2002 vp

Laki toimeentulotuesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Kun vuonna 1997 säädettiin laki toimeentulotuesta, toimeentulotukeen tehtiin samalla merkittävä huononnus ottamalla käyttöön asumiskustannusten ns. omavastuuosuus. Se on laissa ilmaistu säännöksellä, jonka mukaan toimeentulotuen perusosaan sisältyy seitsemän prosenttia tarpeellisen suuruudesta asumistukilain 6 §:ssä tarkoitettujen asumismenojen määrästä.

Tämä on yhdessä muiden huononnusten kanssa johtanut toimeentulotuen tason alentumiseen samaan aikaan kun taloudessa on ollut voimakas nousukausi ja yleinen tulotaso on noussut. Toimeentulotukea saavan henkilön tai perheen kannalta leikkauksella on huomattava merkitys. Jos esimerkiksi huomioon otettaviksi asumiskustannuksiksi on hyväksytty 500 euroa kuukaudessa, omavastuu pienentää toimeentulotukea 35 eurola kuukaudessa. Kun tämän ja muiden leikkausten vaikutuksia arvioitiin, todettiin erityisesti pienituloisten lapsiperheiden kärsineen muutoksista. Suoritetuissa kyselyissä suuri osa sosiaalityöntekijöistä on arvioinut, että asumiskustannusten omavastuu on lisännyt vuokratien ja häätöjen määrää ja jossain määrin myös asunnottomuutta (Keskitalo ym. Toimeentulotuen muutokset. Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen julkaisu 2000:16).

Toimeentulotuen antama vähimmäisturva on hyvin niukka, ja monissa selvityksissä ja ohjelmissa on esitetty sen tason nostamista. Vapaaehtoisjärjestöjen ja seurakuntien pitkät leipäjonot ovat elävänä todistuksena vähimmäisturvan riittämättömyydestä.

On myös otettava huomioon, että mainittu omavastuuosuus kohtelee toimeentulotuen saajia epätasa-arvoisesti, koska se koskee harkinnanvaraista toimeentulotuen osaa. Kunnat voivat pitkälti itse harkita, miten suuret asumiskustannukset otetaan toimeentulotukea myönnettäessä huomioon. Siten eri kunnissa asuvat voivat joutua erilaiseen asemaan säännöstä sovellettaessa. Säännöksestä kärsivät erityisesti ne, jotka asuvat korkeiden asumiskustannusten alueella. Heillä jää omavastuun vuoksi vähemmän rahaa jokapäiväisiin menoihin kuin muilla. Kun edullisista vuokra-asunnoista on pulaa ja kun vuokrat kohoavat jatkuvasti erityisesti suurissa kaupungeissa, toimeentulotuen saajan on myös käytännössä mahdotonta vähentää asumiskustannuksia halvempaan asuntoon muuttamalla. Sitä paitsi voi kysyä, mitä mieltä on pyrkiä tietoisesti yhden väestönosan asumistason alentamiseen.

Itse asiassa vuokrien nousu, joka ylittää elinkustannusten yleisen nousun, merkitsee sitä, että toimeentulotuen varassa olevat joutuvat tyytymään jatkuvasti pienenevään kulutukseen siitä huolimatta, että toimeentulotuen perusosa on sidottu kuluttajahintaindeksiin. Tilastokeskuksen mukaan keskivuokrat neliometriä kohden kohoivat 4,1 eurosta 7,4 euroon eli noin 80 prosenttia vuosina 1990—2001. Samana aikana kuluttajahintojen keskimääräinen nousu oli 23 prosenttia. Asumiskustannusten omavastuu leikkaa täten yhä suuremman osan toimeentulotuesta.

Lakia olisi mielestäni korjattava poistamalla sen 7 §:n 2 momentista asumiskustannusten omavastuuosuutta koskeva määräys.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

toimeentulotuesta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan toimeentulotuesta 30 päivänä joulukuuta 1997 annetun lain (1412/1997) 7 §:n 2 momentti seuraavasti:

7 §

Huomioon otettavat menot

Perusosalla katettaviin menoihin kuuluvat ravintomenot, vaatemenot, vähäiset terveydenhuoltomenot sekä henkilökohtaisesta ja kodin puhtaudesta, paikallisliikenteen käytöstä, sanomalehden tilauksesta, televisioluovasta, puheli-

men käytöstä ja harrastus- ja virkistystoiminnasta aiheutuvat menot sekä vastaavat henkilöön ja perheen jokapäiväiseen toimeentuloon kuuluvat menot.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2002.

Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 2002

Esko-Juhani Tennilä /vas
Merikukka Forsius /vihr

Marjaana Koskinen /sd
Hannu Takkula /kesk